

העיר ולאריה קרמר. תחת הכותרת „הנר חיות למיבצע כלבים משוטטים והשמדתם” נאמר בו, בין השאר: „כל כלב שאינו קשור לרצועה, ולא מלווה על-ידי בעליו, ושאינו נושא מחסום לפיו, ושאינו נושא לוחית מיספר חיסון ורשיון על צווארו — יושמד.”

ממיסמך זה עולה, איפוא, בבירור כי היתה כוונה להשמיד. על תוכנית ההשמדה מעיד גם תא גאזים שהוכן בכלביה העיר רוג'ית. באמצעות תא זה התכוונו מארגני המיבצע להשמיד את בעלי-החיים שאין להם בעלים. אולם אחרי שחל שינוי בתוכנית המיבצע, עקב לחץ הציבור, מסתפקים הפקחים בהבאתם של הכלבים להסגר בי כלביה העירונית. הנמצאת ליד תחנת-הכוח ורדינג בצפון תל-אביב.

השעיר לעזאזל

פי שמו נועד המיבצע לביעור כלבים משוטטים. אולם שם זה הוא מטעה. כלבים משוטטים הם כאלה שאין להם בעלים. אך אותם מתקשים הפקחים לתפוס. תחת זאת הם מונקים ממכונותיהם למראה כל בעל כלב שלו. המטיל עם כלבו ברחוב, וגוזלים ממנו את הכלב. להצדקת הגזלה די שהכלב אינו נושא מחסום לפיו. במיקרים רבים הכלב הוא קטן עד שמחסום פה היה גדול יותר מכל גופו. אולם הסבריהם ותח' נוגיהם של בעלי הכלבים נופלים על אוזני ניהם האטומות של הפקחים.

ישנם, אמנם, מיקרים שבהם מגלים בעלי כלבים זילזול. כך, למשל, כאשר כלב גדול מתהלך חופשי ללא רצועה וגורם בהלה לעוברים ושבים החוששים מכלבים. במיקרה כזה עשוי קנס כספי להרתיע את בעל הכלב. אולם השיטה של לקחת הכלב בכות מתגרה בבעלים וגורמת להם מפח נפש. לא אחת גורמת התנהגותם האכזרית של הפקחים להתנגדות אלימה מצד בעלי הכלבים ואז מחלפות מהלומות.

הכלבים המובאים לכלביה מוחזקים שם במשך שלושה ימים. אם תוך פרק זמן זה באים בעליהם לדרוש אותם, הם מקבלים

הכלבים המוחסנים ועלייה במיספר המשוש. אנחנו מקבלים גם הרבה מאד תלונות על נשיכות והטרדות של כלבים. לכן החלטנו להילחם בתופעה הזאת. בעזרת המיבצע אנחנו מונעים סכנה של התפשטות מגפת כלבת.”

למרות טענותיו אלה של ד"ר רויזמן, ברור כי אכן היתה כוונה להשתמש ב"סטריכנין". הסיבה הישירה שבגללה הוחלט שלא להשתמש ברעל מענה זה היו פגיונות הרבות של האזרחים. הללו איימו כי יפגו לעיתונות אם ייעשה שימוש ברעל האכזרי. איומים אלה עשו את שלהם ו"תוכניות המיבצע שוננו.

בין הפגיונות לעירייה היו גם ילדים רבים. „אני שולח לך את המכתב הזה בשם חברי לשכונה, לבית-הספר ובשמי אני,” כתב שי בוכמן, בן ה-9, לראש העיר ו"לאחראים למיבצע. „חזיתי במחזה הנורא, שהיה לפני שנים אחדות, כשכלב אכל רעל חזק ומסוכן שיכול לעבור גם לבגדי אדם. הכלב התפתל על הריצפה, ובאותו לילה לא נרדמתי שעות ארוכות. כשנרדמתי חלמתי על המחזה הנורא הזה.

„יש לי שני כלבים ועכשיו אני מפחד כל יום, מפני שכלבתי רודפת לפעמים אחרי חתולים ובורחת החוצה. ברגע שהיא יוצאת אני מקבל שוק. אני נזכר במחזה הנורא שראיתי, ולכן אני דורש בתוקף להפסיק את שיטת ההרעלה. אני מבקש שתפסיקו את הרצח ותעברו לשיטות אחרות.”

אריה קרמר זקף תחילה לזכותו את הפסקת השימוש בסטריכנין ברחובות. הוא טען כי התרשם שדרך זו לחיסול בעלי-חיים אינה הומניטארית ולכן הורה להפסיק. לפניות אזרחים בנושא זה לא היה זכר בדבריו. רק אחרי שהובאו לתשומת ליבו שמותיהם של אזרחים שפגו אליו, הודה כי אכן ביקשו ממנו להפסיק את ההרג. אך יחד עם זאת טען, כי היה מחליט על כך גם ללא הפניות, וכי לא היתה כוונה להשמיד בעלי-חיים במיסגרת הרמיבצע.

אולם השקר התגלה מתוך מיזכר פנימי, שכתב היועץ המיטפטי לעירייה אל ד"ר רויזמן ושהעתקים ממנו נשלחו גם לראש

האמת היא שלמעשה אנחנו לא כל כך מחמירים. אנחנו רק לוקחים את הכלבים להסגר בכלביה העירונית, וכאשר בעל הכלב בא, הוא מקבל קנס על העבירה שבגללה הכלב נלקח ממנו. כלבים שלא באים לקחת אותם נמסרים לאגודת צערי-בעלי-חיים — לאימוץ, או לכותות-הביטחון — לשמירה, או למוסדות-מדע — למחקר. בעצם אנחנו לא משמידים אף כלב. גם לא היתה לנו כוונה כזאת. הפירסומים היו רק כדי להרתיע.”

חרף טענותיו אלה של קרמר האמת שונה לחלוטין. על כך יכולים להעיד אזרחים רבים, שקראו את מודעות המיבצע והתיקשו לאחראים עליו כדי להביע את מחאתם.

דיברתי בטלפון עם קרמר והוא הודה שבאמת מתכוונים להשמיד כלבים,” סיפרה רחל בראל, חובבת בעלי-חיים. „קרמר דיבר איתי בתקיפות ואמר שבכלל לא איכפת לו איך משמידים, וכמה. הוא טען שזה נתון להחלטת הרופאים הווטרינריים, ושהוא רק יפקח שהכלבים יושמדו.” יטי אסא, גם היא חובבת חיות, התקשרה

החבל שבו משתמשים הפקחים כדי ללכוד את הכלבים. בעת רדתם מושכים את קורבנם אל הכלוב, הניצב בתוך רכב העירייה.

אותם חזרה, אחרי ששילמו קנס כספי. לדברי קרמר מועברים כלבים-ללא-בעלים גם לאגודת צערי-בעלי-חיים. אולם עד היום נתפסו כמה עשרות כלבים ללא בעלים, ולדברי הילדה פרידשטיין, יושבראש אגודת צערי-בעלי-חיים, אף לא אחד מהם הגיע לאגודה. לטענת פרידשטיין מעבירה העירייה במשך שנים כלבים ללא בעלים ל"מוסדות-מדע לצרכי מחקר. שם מבוצעים על גופם ניסיונות והם מתים ביסורים.

אחת הסיבות שבגללן השתמשו אנשי העירייה הווטרינרית בסטריכנין, כדי להיחלץ מכלבים המשוטטים, היתה כי קשה ללכוד אותם. הם בורחים מפני חבלים של מפקחים כאילו ידעו מי לפנייהם. הפיתרון הקל שנמצא בעירייה היה פיזורו של הרעל המסוכן בתוך חתיכות בשר. כך נזהגים גם לגבי חתולים, שאותם כלל לא ניתן לתפוס. אולם כיום ישנה מערכת משוכת ללדת הורה חיצים מרדימים בבעלי-חיים, וכך ניתן ללכוד אותם. מערכת זו עולה כסף רב וגם החיצים יקרים ביותר. אך היא עשויה לגאול את בעלי-החיים ממוות ביסורים. אולם העירייה העדיפה להסוך בהוצאה זו והמשיכה להתאכזר לבעלי-חיים.

מטרת המיבצע כולו היתה למנוע סכנת כלבת. אולם ד"ר רויזמן בעצמו הודה כי אין כלל מיקרי כלבת באיזור תל-אביב ולא זכור לו מתי אי-פעם היה מיקרה כזה. מסתבר, איפוא, כי הברכה כולה היתה לבטלה.

בנוסף לחטיפת הכלבים כולל מיבצעו של קרמר גם הקפדה על כך שבעלי הר כלבים יגפו אחרי כלביהם. חלק זה של המיבצע עורר גם הוא רוגז רב בקרב הבעלים. הטענה כי זאת היא מהומה על לא מאומה. צוואתם של הכלבים לא היוותה ואינה מהווה מיסטר משמעותי. אולם קרמר סבור כי בעיית הליכוד ברחובות העיר מקורה דווקא בכלבים, והוא מגביר את הפיקוח.

המיבצע כולו לא היה אלא הפגנת כוח נוספת של ראש אגף התברואה, אריה קרמר, אשר מבקש לכסות על כישלונותיו בתחומים אחרים, בגיבויו של ראש-העיר, על-ידי תפיסת עייר-לעזאזל בדמות כלבים.

משיכה בצוואר

פקחי העירייה מושכים באכזריות בצווארו של כלב, תוך כדי מאבק עם בעליו, המסרב להיפרד ממנו. הכלב לא היה קשור ברצועה ולכן החליטו הפקחים להביאו להסגר. הוא נקשר בחבל ונגרר לעבר מכונת הפקחים, אך בעליו התנגד והפקחים הפעילו נגדו כוח.

דלעות

זלגו מעיניה של נערה, אשר לא היתה יכולה לעצור את רגשותיה לנוכח התנהגותם האכזרית של הפקחים כלפי הכלבים.

למחלקה הווטרינרית בעירייה, ברחוב הור-קנוס 18 בתל-אביב, ושוחחה עם הדוקטור חיים צעירי, ראש מדור הכלבת, „הוא אמר לי שלפני התוכנית מתכוונים להריג עיל בסטריכנין כל כלב שיימצא ללא בעלים. אמרתי לו שזה רעל שגורם למוות ביסורים. הוא, כרופא, צריך להימנע משימוש באמצעים כאלה. הסברתי לו שתפסיקו לעזור לחיות ולא להרעיל ולהרוג אותן. הוא ענה לי שאלה הן ההוראות שקיבל ושהוא יבצע אותן.”

כל כלב — יושמד!

שיטת ההרעלה בסטריכנין נמצאת בשימוש זמן רב. הרעל מוכנס לתתי-כות בשר הניתנות למאכל לכלבים משושים, וכך הם מוצאים את מותם, באיטיות וביסורים רבים. הרעל מפוזר על-ידי פקחי העירייה גם בחצרות הבתים, כדי להרעיל חתולים. סטריכנין מסוכן אף לבגדי-אדם ופיזורו מסכן את הציבור. למרות זאת לא אסר משרד-הבריאות עד היום את השימוש בו.

לפי עדויותיהם של אזרחים רבים עמדו אנשי המחלקה הווטרינרית להשתמש ב"סטריכנין" גם במיבצע הנוכחי. אולם ראש המחלקה, ד"ר בנימין רויזמן, מכחישי כי זאת היתה הכוונה. „זה לא נכון,” טען רויזמן. „החלטנו להפסיק את השימוש ב"סטריכנין". אם דוקטור צעירי אמר למישהו שמתכוונים לפזר את הרעל הזה, הוא לא יודע מה שהוא מדבר.

„אני ראש המחלקה וצעירי לא יכול לעשות מה שהוא רוצה. אני קובע. כל המיבצע הזה התחיל בגלל ירידה במיספר